

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Příručka o melioračních a zpevňujících funkcích dřevin může přispět ke stabilnějším lesům

Strnady – 27. února 2018 – Zprostředkovat objektivní pohled na působení lesních dřevin na půdu a na jejich zpevňující funkci a přispět tak k tvorbě stabilnějších porostních směsí a k péči o půdní prostředí, je cílem nové metodiky pro vlastníky a správce lesa. Publikace shrnuje domácí i zahraniční poznatky o melioračním a zpevňujícím působení lesních dřevin a doplňuje je novými zjištěními.

Pracovali na ní autoři z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., VS Opočno, České zemědělské univerzity v Praze, Mendelovy univerzity v Brně a Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. Uživatelé jejich prostřednictvím získají souhrnné informace o melioračních a zpevňujících účincích lesních dřevin v cílových hospodářských souborech (CHS) borového a smrkového hospodářství. Tam je potřeba zlepšení půdních vlastností a stabilizace (statické zpevnění) porostů nejnaléhavější. V metodice jsou jednotlivé dřeviny seřazeny v jednotlivých CHS borového a smrkového hospodářství podle úrovně svého působení na vlastnosti půdy a podle úrovně zpevňujícího účinku. Součástí je i návrh pěstebních opatření pro vnášení těchto dřevin do porostů, včetně doporučených sponů.

„Smrkové a borové monokultury jsou prokazatelně náchylné k různým škodám. Lesní hospodář je tudíž nucen přijímat opatření ke zvýšení stability a zlepšení koloběhu živin v těchto porostech, zejména na stanovištích s narušeným půdním prostředím. To se projevuje zejména zhoršeným zdravotním stavem současných porostů (ztráta vitality, žloutnutí a předčasný opad asimilačního aparátu, rozvoj biotických škodlivých činitelů). V půdních analýzách je zpravidla zjištěna nerovnováha obsahu živin, zejména nedostatek bazických kationtů (vápník, hořčík), nízká nasycenost sorpčního komplexu a snížené pH. Jednou z cest je zahájení postupné přeměny druhové skladby,“ komentují současnou situaci autoři publikace.

Minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin představuje závazné ustanovení lesních hospodářských plánů (LHP) při hospodaření s cílem částečné přeměny lesů hospodářských, zvláštního určení a ochranných.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Meliorační a zpevňující dřeviny mají například tyto vlastnosti:

- Opadem asimilačních orgánů, jejich postupným rozkladem a pronikáním živin a organických látek do půdy zabraňují postupné degradaci lesních půd.
- Podílí se na zlepšování vodního režimu lesních půd (kořenovým systémem zpevňují půdu a zabraňují tak vývratům na podmáčených půdách).
- Pomáhají zpevňovat kostru lesního porostu a zvyšují tak odolnost proti povětrnostním vlivům (odolnost proti větrům, odolnost proti námraze).

MZD je možné podporovat a vnášet do lesních porostů řadou pěstebních postupů v různých porostních fázích:

- Při obnově míšením při výsadbě, prosadbami, s využitím přípravných porostů.
- Při výchově úpravou zastoupení dřevin.
- Ve fázi dospělosti podsadbami.

Na základě předložené úpravy vyhlášky č. 83/1996 Sb. jsou v metodice uvedeny v tabelárních přehledech potenciálně vhodné dřeviny s melioračními nebo zpevňujícími účinky specificky pro jednotlivé úrovně stanovištní klasifikace. Uživatel se tak dozví, jaké dřeviny jsou vhodné pro jednotlivé cílové hospodářské soubory a jejich podsoubory specifikované soubory lesních typů (SLT) nebo dokonce konkrétními lesní typy (LT). Toto členění neodpovídá dosavadní lesnicko-typologické praxi do roku 2017, ale reflektuje návrhy na úpravu zařazení SLT (LT) do CHS, které by mělo vejít v platnost v průběhu roku 2018 v souvislosti s plánovanou novelizací vyhlášky č. 83/1996 Sb.

Kromě úpravy legislativní povahy, tato metodika diferencuje meliorační a zpevňující účinnost skupin dřevin; v tabulkách jsou tyto skupiny odděleny podle klesající účinnosti: dřeviny s vysokým melioračním potenciálem

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

a zpevňující funkcí, dřeviny s dobrou meliorační a zpevňující funkcí a dřeviny, u kterých je meliorační a zpevňující funkce dostačující.

V metodice je uveden také nový přístup ke stanovení minimálních hektarových počtů melioračních a zpevňujících dřevin. Návrh uvedený v této metodice napravlí terminologické chyby legislativy (sadební materiál) a záměrně již neuvádí minimální počty odděleně pro dřeviny základní a dřeviny meliorační, a zpevňující (MZD). Řada dřevin totiž plní současně produkční a meliorační případně i zpevňující funkce.

Meliorační a zpevňující dřeviny na borových a smrkových stanovištích, o nichž metodika hovoří: borovice, douglaska, jedle, smrk, břízy, buk, duby, habr (pouze na borových stanovištích), jasan, javory (na smrkových stanovištích), jeřáb, jilmy, lípy, olše, topol osika, třešeň.

Metodika je volně ke stažení na stránkách VÚLHM:

http://www.vulhm.cz/sites/File/vydavatelska_cinnost/lesnický_průvodce/LP_7_2017.pdf

Zájemci o tištěnou verzi si mohou o její zaslání napsat na adresu: knihovna@vulhm.cz.

Autoři metodiky: Doc. RNDr. Marian Slodičák, Ing. Dušan Kacálek, Ph.D., Ing. David Dušek, Ph.D., Doc. Ing. Antonín Jurásek, CSc., Ing. Jan Leugner, Ph.D., Ing. Jiří Novák, Ph.D., Ing. Jiří Souček, Ph.D., Ing. Ondřej Špulák, Ph.D., Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Výzkumná stanice Opočno; Prof. Ing. Oldřich Mauer, DrSc., Mendelova univerzita v Brně; Prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc., Česká zemědělská univerzita v Praze; Ing. Václav Zouhar, Ústav pro hospodářskou úpravu lesa, Pobočka Brno

Kontakt na autory: slodicak@vulhmop.cz

Ilustrační fotografie: autor Jan Řezáč

